

Участь у проекті «Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу»

Клюкова В.В., учитель біології Гребінківської гімназії, учитель-методист, керівник школи професійної майстерності вчителів біології

Учитель готується до свого найкращого уроку все життя.

Така духовна і філософська основа нашого життя і нашої праці: щоб дати учням іскорку знань, учителю потрібно увібрати ціле море світла.

Василь Сухомлинський

З вересня 2015 року в районі розпочала роботу школа професійної майстерності вчителів біології з проблеми «Формування в учнів системних знань шляхом створення та використання інформаційних паспортів». Така співпраця надала можливість і методисту, і вчителям біології включитись до роботи у проекті «Інформаційне забезпечення загальноосвітнього навчального закладу», в основу якого покладено кілька принципів:

- головним об'єктом є власне інформація для користувача;
- комп'ютерна техніка, Інтернет розглядаються лише як допоміжні засоби для інформування;
- інформація, яка поступає до кінцевого користувача, має бути попередньо підготовлена.

Враховуючи те, що проект «Інформаційне забезпечення загальноосвітнього навчального закладу» є комплексним, несе багато нового, він є інноваційним та обґрунтованим у часі. Він послідовно знайомить вчителів з новими рішеннями, враховуючи зауваження і побажання фахівців та користувачів, та спрямовує реалізацію проекту на місцях.

Завдяки участі у проекті у районні розроблено паспорт методичного проекту «Інформаційне та методичне забезпечення навчально – виховного процесу з біології» (**Додаток 1. Паспорт проекту**) та модернізовано систему науково-методичної роботи з вчителями біології. На базі Гребінківської гімназії під керівництвом вчителя біології Клюкової В.В., працює школа професійної

майстерності вчителів біології з проблеми «Формування в учнів системних знань шляхом створення та використання інформаційних паспортів» (**Додаток 2. План роботи школи**).

Основними напрямками діяльності школи є створення та використання інформаційних паспортів, впровадження у практику роботи навчальних закладів ефективної системи шкільного інформування, яка використовує нові види і форми інформації, сучасні засоби її обробки і зберігання. Головна увага приділяється доповненню загальнообов'язкового навчально-методичного матеріалу з біології та спрямуванню зусиль на розширення та поглиблення знань учнів з конкретних навчальних тем.

До складу школи ввійшло 5 провідних вчителів загальноосвітніх навчальних закладів району з методистом.

Найбільш значущими створеними методичними матеріалами є **інформаційні паспорти навчальних тем**. Такі паспорти – нова форма подачі навчальної та методичної інформації. Розробляються для формування в учнів системних знань з теми чи окремих питань, акумулювання педагогічного досвіду їх викладу, збагачення матеріалу сучасними відомостями. Таким чином, створюється база знань, яка накопичує навчальний матеріал та методичні розробки до нього.

Під час розробки інформаційних паспортів навчальних тем опрацювання інформаційного потоку здійснюється за єдиною технологією та відповідно до встановлених проектом вимог, а результати підготовки інформації подаються у формі паспорта (**Додаток 3. Структура паспорта**).

У процесі розробки інформаційних паспортів комп'ютер розглядається як засіб накопичення великих обсягів інформації, а також як зручний інструмент для довідково-пошукової роботи. Інтернет застосовується для пошуку відсутньої інформації. Підготовлені вчителями паспорти надрукованні у даному навчально – методичному збірнику.

Районна школа професійної майстерності об'єднала учителів біологів Васильківщини, які ніколи не зупиняються на досягнутому, продукують оригінальні ідеї, приймають нестандартні рішення у ров'язанні педагогічних

проблем, дослідників, які здатні перебудувати свою діяльність відповідно до змін і вимог суспільства. До творчого колективу ввійшли вчителі різної вікової та кваліфікаційної категорії. Це дало змогу підійти до вивчення проблемного питання з різних аспектів освітнього процесу, творчо впроваджувати у власну практику надбання колег-однодумців, адже майстерність будь-якого вчителя визначають не категорійність і звання, а щоденна копітка, наполеглива праця.

Працюючи у школі професійної майстерності протягом 2015 – 2016 н.рр., учителі - біологи залюбки презентували власну педагогічну майстерність, вивчали і узагальнювали досвід керівника школи Клюкової В.В., і творчо використовували його у власній практиці. В. Сухомлинський писав: **«Досвід не можна передавати, якщо свідомістю того, хто хоче запозичити досвід, не оволоділа ідея, яка стала джерелом натхнення до творчої праці. З самого початку використання чужого досвіду є творчою справою».**

Пропонований навчально-методичний збірник – узагальнений досвід роботи слухачів районної школи професійної майстерності, творчі надбання біологів Васильківщини: методичні коментарі, розробки інформаційних паспортів курсу біології 9 класу.

Гармонійне поєднання інформаційних технологій і традиційних технологій навчання, інтерактивних, нестандартних методів, видів, форм роботи у практичних доробках учителів школи стане цінним внеском у скриньку педагогічного досвіду колег-біологів.

Кожен учитель повинен бути готовий до використання інформаційних технологій у власній праці, а також в роботі з учнями. У сучасному інформаційному просторі ми повинні не лише знаходити інформацію, але й презентувати свій досвід, що може бути використаним іншими колегами.

Сподіваємось, що творчий доробок наших учителів допоможе колегам-біологам збагатити золотими зернами досвіду свою професійну скарбницю, а їхні інформаційні паспорти нехай стануть шедеврами педагогічної майстерності.

Паспорт районного методичного проекту

Назва проекту – «Інформаційне та методичне забезпечення навчально – виховного процесу з біології» (робота школи професійної майстерності вчителів біології з розроблення і впровадження інформаційних паспортів з біології).

Розробник – РМК Васильківського району

Керівник – Клюкова В.В., учитель біології Гребінківської гімназії, вчитель-методист

Координатор – Краснікова В.В., методист РМК

Найменування і короткий опис

Основними напрямками діяльності школи професійної майстерності вчителів біології є створення та використання інформаційних паспортів, впровадження у практику роботи навчальних закладів ефективної системи інформування, яка використовує нові види і форми інформації, сучасні засоби її обробки і зберігання. Головна увага приділяється доповненню загальнообов'язкового навчально-методичного матеріалу з біології та спрямуванню зусиль на розширення та поглиблення знань учнів з конкретних навчальних тем.

Інформаційний паспорт – нова форма подачі учню і вчителю навчальної і методичної інформації. Головні завдання:

- створення для потреб учня інформаційної бази навчальних матеріалів, сучасних відомостей і повідомлень стосовно навчальної теми;
- надання необхідної інформації для формування в учня системних знань про предмет вивчення та формування навичок самостійної роботи над темою;
- створення для потреб учителя інформаційної бази методичних, дидактичних матеріалів, передового досвіду та напрацювань, які стосуються теми.

Матеріали спрямовуються педагогічним працівникам та учням, які безпосередньо працюють з ними. Характерним є виокремлення таких матеріалів у самостійний інформаційний масив, їх системне упорядкування. Вчителі – предметними забезпечуються новими методичними розробками.

Актуальність проекту базується на наступних передумовах:

- бурхливий розвиток інформаційної сфери суспільного життя створює все зростаюче навантаження на учасників навчально-виховного процесу в навчальних закладах;
- більшість навчальних закладів дедалі більше відчують відставання у задоволенні своїх інформаційних потреб.

Це прямо впливає на рівень навчальної підготовки учнів, професійний рівень вчителів біології.

Виникає потреба в пошуку ефективних шляхів, методів та інструментів опрацювання інформаційних потоків, відбору і донесення потрібного продукту до кожного вчителя, учня. Важливо, щоб нова інформація вдало доповнювала навчальний матеріал, сприяла розширенню та поглибленню знань учнів з біології. Вона має допомагати вчителю бути постійно обізнаним з останніми новинками педагогічної практики, науковими розробками, методичним матеріалом з конкретного предмету.

Мета проекту – інформаційне забезпечення навчального процесу, створення інформаційних паспортів навчальних тем з біології.

Реалізація проекту: робота школи професійної майстерності вчителів біології; забезпечення послідовного формування в кожному навчальному закладі нових інформаційних фондів; упорядкування навчальної та методичної бази освітнього процесу; впровадження в навчальну практику нових видів інформації і форм її подачі.

До реалізації проекту залучаються кращі вчителі біології району. Інструментами для доведення результатів до шкіл є щорічні періодичні друковані видання «Інформаційні паспорти».

Опорний заклад – Гребінківська гімназія Васильківського району Київської області.

Стан впровадження

З 2015/2016 навчального року в районі працює школа професійної майстерності вчителів біології з проблеми «Формування в учнів системних знань шляхом створення та використання інформаційних паспортів». Членами творчої лабораторії розробляються інформаційні паспорти навчальних тем з біології.

*Відділ освіти Васильківської райдержадміністрації
Методичний кабінет*

Затверджено на засіданні науково-методичної ради
районного методичного кабінету
протокол № 1 від 02.09.2015 р.

ПЛАН РОБОТИ
школи професійної майстерності
вчителів біології
на 2015/2016 навчальний рік

Проблема: «Формування в учнів системних знань шляхом створення та використання інформаційних паспортів».
(Проект «Інформаційне забезпечення навчального процесу в загальноосвітніх навчальних закладах»)

Керівник

*Клюкова Валентина Василівна,
учитель біології
Гребінківської гімназії,
учитель-методист*

Координатор

*Краснікова Валентина Віталіївна
методист РМК з природничих
наук*

2015 р.

Вступ

У структурі методичної роботи методичного об'єднання вчителів біології важливе місце посідає робота членів методичного об'єднання в так званому мікроколективі (школа професійної майстерності). Його координатором є методист РМК Краснікова В.В.. Під її керівництвом вчителі досліджують проблему «Формування в учнів системних знань шляхом створення та використання інформаційних паспортів» (проект «Інформаційне забезпечення навчального процесу в загальноосвітніх навчальних закладах») тісно пов'язану з розв'язанням головної методичної проблеми «Підвищення ефективності і якості вивчення біології шляхом впровадження сучасних форм організації навчальної діяльності учнів».

Творча лабораторія вчителів біології вносить свою частку до цілісної системи методичної роботи в районі. При цьому враховується відповідність змісту і форм роботи потребам і можливостям педагогічних працівників, науково-обґрунтованого управління методичної роботи та сучасним вимогам освітнього процесу для досягнення оптимальних результатів.

З вересня 2015 року в районі на базі Гребінківської гімназії розпочала роботу школа професійної майстерності вчителів біології, її керівником є вчитель-методист Клюкова В.В., з проблеми «Формування в учнів системних знань шляхом створення та використання інформаційних паспортів»

У гімназії створені певні умови для діяльності творчої лабораторії вчителів біології:

- * У Гребінківській гімназії склалася певна система інформаційного забезпечення педагогічних кадрів. Одним із провідних напрямків її реалізації є створення інформаційно-методичного простору;

- * У закладі створений кабінет біології, який забезпечений необхідним навчально-методичним, дидактичним та наочним матеріалом;

- * Клюкова В.В. використовує власні розробки уроків, завдання пошукового та творчого характеру;

- * Розроблені тестові завдання для перевірки та оцінювання навчальних досягнень учнів;

- * Учитель використовує мультимедійні та інтерактивні програми, інформаційні технології, що підвищують інтерес до вивчення предмета.

Клюкова Валентина Василівна – активний учасник науково-практичних конференцій і семінарів, її учні є призерами та переможцями Всеукраїнських предметних олімпіад з біології та екології обласного рівня.

Основними напрямками діяльності школи професійної майстерності є створення та використання інформаційних паспортів, впровадження у практику роботи навчальних закладів ефективною системи шкільного інформування, яка використовує нові види і форми інформації, сучасні засоби її обробки і

зберігання. Головна увага приділяється доповненню загальнообов'язкового навчально-методичного матеріалу з біології та спрямуванню зусиль на розширення та поглиблення знань учнів з конкретних навчальних тем.

До складу школи професійної майстерності входять 5 провідних вчителів загальноосвітніх навчальних закладів району:

Клюкова В.В.- вчитель біології Гребінківської гімназії

Харкалюк І.В. – вчитель біології Марянівської ЗОШ І-ІІІ ступенів

Пурик Т.М. – вчитель біології Дослідницької ЗОШ І-ІІІ ступенів

Атаманенко Г.О. – вчитель біології Калинівської ЗОШ І-ІІІ ступенів №1

Зуб Н.М. – вчитель біології Гребінківської ЗОШ І-ІІІ ступенів

Школа професійної майстерності прогнозує свої дослідження згідно з планом роботи на рік.

Тематика засідань школи професійної майстерності вчителів біології на 2015/2016 навчальний рік

I засідання. Вересень 02.09. 2015 р. (на базі РМК)

Тема: Підвищення ефективності і якості вивчення біології шляхом впровадження сучасних форм організації навчальної діяльності учнів

План роботи на рік. Визначення мети, методів і прийомів роботи.

Дослідження проблеми в працях видатних вітчизняних, зарубіжних педагогів та сучасників-новаторів. Педагогічні читання.

II засідання. Жовтень 28.10. 2015 р. (на базі Гребінківської гімназії)

Тема: Інформаційні паспорти навчальних тем – вимога часу

Інформаційні паспорти як основа формування в учнів системних знань про тему, акумулювання джерел навчальної, методичної інформації, сучасних відомостей, передового досвіду та напрацювань.

Обговорення. Пропозиції.

III засідання. Грудень 16.12. 2015 р. (на базі Гребінківської гімназії)

Тема: Впровадження інформаційних технологій в навчально-виховний процес

(Створення банку даних впровадження інформаційних технологій педагогами, напрацювань творчої групи)

Нетрадиційний захід «Банк ідей».

Захист ідей.

Обговорення. Пропозиції.

IV засідання. Лютий 2016 р. (на базі Гребінківської гімназії)

Тема: Формування в учнів системних знань шляхом створення та використання інформаційних паспортів

(Презентація інформаційних паспортів навчальних тем з біології)
Обговорення. Пропозиції.

V засідання. Квітень 2016 р. (на базі Путрівської НВК)

Аналіз та підсумки роботи школи професійної майстерності.

Презентування навчально-методичного збірника

**Методичні рекомендації
щодо створення інформаційних паспортів
(витяг з редакційних вимог ТОВ «Український інститут нормативної
інформації»)**

Про Інформаційний паспорт

Інформаційний паспорт (далі – Паспорт) – нова форма подачі учню і вчителю навчальної і методичної інформації.

Головні завдання Паспорту:

- створення для потреб учня інформаційної бази навчальних матеріалів, сучасних відомостей і повідомлень стосовно навчальної теми;
- надання необхідної інформації для формування в учня системних знань про предмет вивчення, навиків самостійної роботи над темою;
- створення для потреб учителя інформаційної бази методичних, дидактичних матеріалів, передового досвіду та напрацювань, які стосуються теми.

Паспорт може використовуватися при проведенні вступного, підсумкового (залікового) уроку.

Загальні вимоги

Головними для підготовки Паспорта є послідовність і максимальна лаконічність викладу матеріалу, строгість у дотриманні структури Паспорта, правильне оформлення матеріалу (присвоєння заголовків, назв і номерів схем, таблиць тощо).

Структура та зміст інформаційного паспорту

Перші п'ять частин призначені учню, дві останніх – вчителю.

Частина 1. Джерела навчальної інформації

У частині наводиться таблиця джерел інформації, які автор рекомендує учню для вивчення теми. Вибірка проводиться як із числа основних, так і з числа додаткових джерел інформації. Сформовану вибірку автор доповнює додатковими джерелами інформації, у тому числі електронними, які можуть використовуватися учнем для розширення і поглиблення знань з відповідної теми (авторська рекомендація).

Частина 2. Рекомендації для вивчення теми

Рекомендації є найважливішою частиною Паспорта. У ній наводяться практичні поради учню для вивчення теми. Для цього автору попередньо слід сформулювати власний системний погляд на тему, зміст якого подається нижче у вигляді окремих складових.

Пропонується така структура частини:

- загальна характеристика теми;
- поради щодо вивчення теми;
- словник нових понять (термінів);
- інформація для запам'ятовування.

Частина 3. Додаткові навчальні матеріали

Автор має можливість подати в Паспорті будь-який свій навчальний матеріал до теми, який доповнює рекомендований Міністерством освіти і науки, надає додаткову інформацію і допомагає учню у навчальній роботі. Це можуть бути теоретичні викладки, скомпоновані витяги з інших джерел, схеми, карти, копії документів, малюнки тощо.

Крім власне навчального матеріалу автор складає таблицю змісту, в якій перелічує подані інформаційні одиниці (електронні додатки).

Частина 4. Самоперевірка знань

У частині подаються завдання, які стосувалися даної теми і траплялися на випробуваннях ЗНО, ДПА, річних і семестрових роботах за останні три роки.

Частина 5. Творчі роботи

У цій частині автор може запропонувати перелік творчих робіт для поглибленого вивчення теми (реферати, доповіді, теми МАН тощо). Бажано подати короткі коментарі, а також список рекомендованої літератури до кожної із робіт.

Частина 6. Джерела методичної інформації

Наводиться перелік джерел інформації, які можуть бути використані учителем для викладу теми. Перелік складається із вибраної методичної літератури, яка рекомендована МОН України для використання у навчальному процесі, а також додаткових джерел інформації, у тому числі електронних, що рекомендуються безпосередньо автором.

Частина 7. Додаткові методичні матеріали

Автор має можливість подати в Паспорті будь-який свій методичний матеріал до теми, який він призначає вчителю. Це можуть бути розробки уроків, конспекти, творчі знахідки, інше, що допоможе у практичній роботі.